

Î N C H E I E R E

23 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Tamara Chișcă-Doneva

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr împotriva Comitetului Executiv al Găgăuziei cu privire la recuperarea valorii bunurilor confiscate urmare a represiunilor politice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015, prin care a fost admis apelul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei, casată integral hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013 și admisă parțial acțiunea lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr,

c o n s t a t ă

La 25 septembrie 2008, Doicov Constantin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Comitetului Executiv al Găgăuziei cu privire la recuperarea valorii bunurilor confiscate urmare a represiunilor politice.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că a fost recunoscut victimă a represiunilor politice și ulterior reabilitat în baza Legii nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice, cu modificările și completările ulterioare.

La 30 noiembrie 2007, s-a adresat Comitetului Executiv al Găgăuziei cu cerere de compensare a averii confiscate în urma represiunilor politice. Prin hotărîrea nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei Comitetului Executiv al Găgăuziei privind problemele victimelor represiunilor politice, i s-a refuzat compensarea valorii averii confiscate în urma represiunilor politice, pe motiv că prin hotărîrea Comitetului Executiv al raionului Comrat din 27 iulie 1990 moștenitorilor lui Doicov Pavel Feodor li s-a compensat costul construcțiilor și a bunurilor în sumă de 7000 ruble din contul colhozului „Rossia”.

La 26 august 2008, s-a adresat cu cerere prealabilă Comitetului Executiv al Găgăuziei cu privire la anularea hotărîrii nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei privind problemele victimelor represiunilor politice a Comitetului Executiv al Găgăuziei și de examinare a cererii în fond.

Cererea prealabilă a fost respinsă din același motiv, și anume că, moștenitorilor lui Doicov Pavel li s-a compensat costul construcțiilor și a bunurilor și nu are dreptul de a se adresa repetat cu cerere de compensare a valorii bunurilor confiscate.

Susține reclamantul că, prin certificatul eliberat de Primăria satului Congaz, raionul Comrat, din 13 decembrie 2007 nu se confirmă că moștenitorilor lui Doicov Pavel li s-a compensat valoarea bunurilor confiscate, astfel este în drept de a se adresa cu cerere în vederea compensării acestora conform prețurilor de piață actuale.

Solicită Doicov Constantin anularea hotărîrii nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei Comitetului Executiv al Găgăuziei de reabilitare a jertfelor represiunilor politice, revendicarea costului averii confiscate din satul Congaz, strada Sverdlov 70, raionul Comrat și întoarcerea bunurilor imobile.

La 05 decembrie 2008, Doicov Alexandr a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea reclamantului Doicov Constantin.

Prin hotărîrea Judecătoriei Comrat din 29 mai 2009, acțiunea lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Comrat din 30 noiembrie 2009 cererea de apel depusă de Doicov Constantin a fost respinsă, cererea de apel depusă de Doicov Alexandr a fost admisă parțial și s-a casat hotărîrea Judecătoriei Comrat din 29 mai 2009 în partea respingerii pretențiilor lui Doicov Alexandr. În rest, hotărîrea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 iulie 2010, recursul declarat de Doicov Constantin și Doicov Alexandr a fost admis, s-a casat decizia Curții de Apel Comrat din 30 noiembrie 2009 și hotărîrea Judecătoriei Comrat din 29 mai 2009, pricina fiind restituită spre rejudecare la Judecătoria Comrat.

Prin hotărîrea Judecătoriei Comrat din 03 februarie 2011, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Doicov Constantin, s-a anulat hotărîrea nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei Comitetului Executiv al Găgăuziei de reabilitare a jertfelor represiunilor politice, s-a încasat din bugetul Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia în beneficiul lui Doicov Constantin suma de 369 967 lei pentru construcțiile confiscate și suma de 22 400 lei pentru vitele confiscate. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Curtea de Apel Cahul prin decizia din 30 iunie 2011 a admis apelurile declarate de către Doicov Constantin, Doicov Alexandr și Comitetul Executiv al Găgăuziei, a casat hotărîrea Judecătoriei Comrat din 03 februarie 2011 și a restituit pricina la rejudecare în Judecătoria Comrat, în alt complet de judecată.

La 26 octombrie 2011, Doicov Alexandr a depus cerere de atragere în proces în calitate de coreclamant.

La 01 decembrie 2011, Doicov Constantin a depus cerere de modificare a pretențiilor, solicitînd în locul revendicării averii confiscate din satul Congaz, strada Sverdlov 70, raionul Comrat, încasarea din contul Comitetului Executiv al Găgăuziei în beneficiul său și al lui Doicov Alexandr a costului averii confiscate în

sumă de 1 068 341 lei, evaluată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

Prin hotărîrea Judecătoriei Comrat din 09 decembrie 2011, pretențiile lui Doicov Constantin cu privire la anularea hotărîrii nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei de reabilitare a jertfelor represiunilor politice și compensarea costului bunurilor confiscate în urma represiunilor politice, au fost respinse ca nefondate. Acțiunea lui Doicov Alexandr a fost respinsă ca tardivă.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 18 septembrie 2012, s-a admis apelul declarat de către Doicov Constantin și Doicov Alexandr, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Comrat din 09 decembrie 2011 și s-a restituit pricina la rejudecare la Judecătoria Comrat, în alt complet de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013 s-a admis parțial acțiunea lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr, s-a recunoscut ilegală hotărîrea nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei Comitetului Executiv al Găgăuziei de reabilitare a jertfelor represiunilor politice în partea refuzului achitării compensației lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr, s-a încasat din bugetul Unității Teritoriale Autonome Găgăuzia în beneficiul lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr valoarea bunurilor confiscate în rezultatul represiunii în mărime de 467 617 lei și a cheltuielilor de judecată privind efectuarea expertizei în mărime de 2980 lei. S-a dispus eşalonarea plății compensației pe o perioadă de pînă la 5 ani prin achitarea cîte 20 % anual. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

La 05 iulie 2013 Comitetul Executiv al Găgăuziei a declarat apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013.

Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 20 septembrie 2013 a strămutat pricina la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare în ordine de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2013, s-a respins apelul declarat de Comitetul Executiv al Găgăuziei și s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 09 aprilie 2014, recursul declarat de Comitetul Executiv al Găgăuziei a fost admis, s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2013 și s-a restituit pricina spre rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015, apelul declarat de Comitetul Executiv al Găgăuziei a fost admis, hotărîrea Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013 a fost casată integral, fiind emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea înaintată de Doicov Constantin și Doicov Alexandr a fost admisă parțial. S-a anulat hotărîrea nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei Comitetului Executiv al Găgăuziei privind problemele victimelor represiunilor politice, în partea refuzului achitării lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr compensației în valoarea bunurilor confiscate în urma represiunilor politice. S-a încasat din bugetul UTA Găgăuzia în beneficiul lui Doicov Constantin și Doicov Alexandr suma de 321 282 lei ce constituie valoarea bunurilor confiscate la 06 iulie 1949 în rezultatul represiunilor politice. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La 22 iulie 2015 Comitetul Executiv al Găgăuziei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 06

mai 2015 și hotărârii Judecătoriei Comrat din 18 iunie 2013, cu remiterea pricinii spre rejudecare în prima instanță.

Recurentul în susținerea recursului a invocat că, instanța de apel a interpretat și aplicat în mod eronat legea materială și procedurală. Consideră că, în temeiul art. 12 alin. (6) Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 08 decembrie 92, modificată prin Legea nr. 173 din 11 iulie 2012, pretenția privind încasarea compensației pentru averea confiscată urma să fie înaintată către Ministerul Finanțelor, gestionarul bugetului de stat, care nu a fost atras în proces.

Totodată, a indicat că hotărârea nr. 14 din 28 iulie 2008 a Comisiei privind problemele victimelor represiunilor politice, este una legală, dat fiind faptul că anterior moștenitorilor lui Doicov Pavel Feodor li s-a compensat costul construcțiilor și a bunurilor în sumă de 7000 ruble din contul colhozului „Rossia”.

La 30 septembrie 2015 Comitetul Executiv al Găgăuziei a depus cerere cu privire la suspendarea executării deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015, până la examinarea recursului.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 octombrie 2015 a fost respinsă cererea depusă de Comitetul Executiv al Găgăuziei cu privire la suspendarea executării deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă că copia deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015 a fost expediată Comitetului Executiv al Găgăuziei la 10 iulie 2015 și recepționată la 13 iulie 2015 (f.d. 110, volumul III).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 10 noiembrie 2015, în adresa intimaților Doicov Constantin și Doicov Alexandr a fost expediată copia recursului declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

La 08 decembrie 2015, intimații au depus referință la recursul depus de Comitetul Executiv al Găgăuziei, solicitând declararea acestuia inadmisibil, deoarece argumentele recurentului sunt neîntemeiate, acesta neprobând achitarea valorii bunurilor confiscate moștenitorilor lui Doicov Pavel.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Conform prevederilor art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Comitetul Executiv al Găgăuziei precum că hotărârea Comisiei privind problemele victimelor represiunilor politice nr. 14 din 28 iulie 2008, prin care s-a refuzat compensarea valorii averii confiscate în urma represiunilor politice, este una legală, dat fiind faptul că prin hotărârea Comitetului Executiv al raionului Comrat din 27 iulie 1990 moștenitorilor lui Doicov Pavel Feodor li s-a compensat costul construcțiilor și a bunurilor în sumă de 7000 ruble din contul colhozului „Rossia”. Or, materialele cauzei nu conțin date ce ar confirma executarea hotărârii Comitetului Executiv al raionului Comrat din 27 iulie 1990 și anume că, moștenitorilor lui Doicov Pavel Feodor le-a fost achitată suma de 7000 ruble. Mai mult ca atât, din certificatul nr. 505 din 13 decembrie 2007 eliberat de Primăria satului Congaz, rezultă că în materialele din arhivă lipsesc acte ce ar confirma achitarea valorii bunurilor confiscate moștenitorilor lui Doicov Pavel (f.d. 5, volumul I).

De asemenea, nu poate fi reținut argumentul recurentului precum că pretenția privind încasarea compensației pentru averea confiscată urma să fie înaintată către Ministerul Finanțelor, gestionarul bugetului de stat, din următoarele considerente. Potrivit art. 12 alin. (6) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor

politice nr. 1225 din 08 decembrie 92, modificată prin Legea nr. 173 din 11 iulie 2012, recuperarea valorii bunurilor confiscate se efectuează din contul bugetului de stat, prin transferuri către bugetul unităților administrativ-teritoriale de nivelul al doilea și către bugetul municipiului Bălți.

Prin urmare, valoarea bunurilor confiscate se achită persoanelor supuse represiunilor politice din contul bugetului de stat, dar prin intermediul unităților administrativ-teritoriale, sumele respective fiind transferate în bugetul acestora.

Alte argumente invocate în recursul declarat nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei pentru casarea deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din CPC are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și de drept procedural, verificându-se exclusiv legalitatea deciziei adoptate, dar și nu temeinicia în fapt a acesteia.

Distinct de cele relatate, se reiterează că conform jurisprudenței degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, recursurile trebuie să fie efective, adică să dispună de puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (speța Purcell c. Irlandei, decizia cu privire la admisibilitate din 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor indicate în procesul judecării pricinii, asupra cărora instanțele de judecată ierarhic inferioare s-au pronunțat deja în modul corespunzător.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei ca inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 269-270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440, CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Comitetul Executiv al Găgăuziei se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Tamara Chișcă-Doneva